

RINGERIKE KOMMUNE
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Deres ref.:
57102/2023 -
2023/11837

Vår ref.:
22/6068/23/205567/OEID

Dato:
03.11.2023

Uttalelse fra Bærum kommune til offentlig ettersyn av Ringerike kommuneplanens arealdel 2023 - 2035

Det vises til brev av 11.09.2023 med link til høringsdokumentene i forslag til Ringerike kommuneplanens arealdel (KPA) 2023-2035. [Ringerike kommune - Kommuneplanens arealdel - offentlig ettersyn.](#)

Bærums grense mot Ringerike kommune er under 1,8 km lang og følger ryggen av Vidvangshøgda i Bærums nordligste del. Grensearealet omfattes av markaloven.

Bærum kommune beklager at innspill til vesentlige og nødvendige endringer i Ringerikes KPA for å sikre drikkevann ikke er blitt formidlet fra Bærum kommune tidligere. Nødvendige planendringer for å sikre drikkevann er listet opp avslutningsvis i denne uttalelsen.

Om bevaring av naturmangfold

Arealforvaltningen i kommunene avgjør i hvilken grad Norge klarer å følge opp sine forpliktelser i FNs naturavtale. Ringerike kommune har mye verdifull natur å forvalte. Kommunen kan prioritere natur mye høyere enn planforslaget viser. I planbestemmelsens kap. 5 «*Generelle bestemmelser til alle arealformål*» bør naturmangfold omtales. Her kan det eksempelvis legges føringer for å ivareta:

- Utvalgte naturtyper
- Store trær
- Rødlistede naturtyper
- Sammenhengende grønstruktur/grønne korridorer og vilttrekk
- Styrking av naturmangfold i grøntanlegg i nye reguleringsplaner
- Buffersoner langs viktig natur
- Bekjempelse av fremmede arter (herunder kartlegging og massehåndtering)

Om Bærum kommunes drikkevannsforsyning og servitutter for Heggelivassdraget

Asker og Bærum Vannverk har i innspill til Ringerikes KPA datert 24. mars 2022 og 21.

Postadresse:
Postboks 700
1304 SANDVIKA
E-post: post@baerum.kommune.no

Besøksadresse:
Arnold Haukelands
Plass 10

Org. nr: 974553686
Bank:
Telefon: 67 50 44 63
Faks: 67 50 43 15

KLART SPRÅK?
Hjelp oss å bli bedre:
klartsprak@baerum.kommune.no

september 2023 påpekt behovet for å opprette sikringsone for nedslagsfelt drikkevann som omfatter råvannskilden i Heggelivassdraget. Det fremgår av nevnte e-poster at Heggelivassdraget inngår som del av Bærum kommunes drikkevannsforsyning. Vann fra Heggelivassdraget overføres til Trehørningsvassdraget.

Bærum kommune har vannverk ved Aurevann i Bærum som leverer drikkevann til ca. 70% av Bærum innbyggere. Øvrig vannforsyning leveres av Asker og Bærum Vannverk (ABV) som henter sitt råvann fra Holsfjorden.

Vannverket ved Aurevann henter råvann fra Trehørningsvassdraget som ligger i kommunene Bærum og Hole samt fra øvre deler av Heggelivassdraget som ligger i Ringerike kommune. Råvannskildene i Ringerike kommune er vannene Skotta og Skamrek samt nordre og søndre Heggelivann. Vannet fra Heggelivassdraget føres via en overføringstunnel fra søndre Heggelivann til Trehørningen (øverste vann i Trehørningsvassdraget, beliggende i Hole). Bærum kommune forvalter, drifter og vedlikeholder tunnel, dammer og terskler samt regulerer vannene i vassdraget i henhold til gitt tillatelse og myndighetenes krav (herunder konsesjoner) samt lover og forskrifter.

Heggelivassdraget; herunder Skotta, Skamrek, nordre og søndre Heggelivann samt retten til å etablere overføringstunellen ble ekspropriert på 1960 tallet. Bærum kommune har eiendomsrett til vannene, etablerte terskler mellom vannene, damsteder og demninger. Bærum kommune arbeider opp mot Løvenskiold med å sikre overføring av hjemmel til eiendommene da dette ikke ble brakt i orden etter at ekspropriasjon var foretatt.

Nedbørsfeltet til Heggelivassdraget (ned til demningen på søndre Heggelivann), er belagt med servitutter for å beskytte råvannskilden mot forurensning. Det vises til skjønn (underskjønn) av 1. mars 1967 og overskjønn (og fravikelseskjennelse) av 11. august 1970, begge tinglyst på gnr. 18 bnr. 13.

Servituttene etter behandlingen i skjønn (side 4) og overskjønn lyder:

Heggelivassdragets nedslagsfelt ovenfor dammen ved Søndre Heggelivann belegges med følgende servitutter:

1. Eiendommer i Heggelivatnas nedbørfelt skal ikke nyttes for alminnelig skogbruk og til beiting for dyr i større utstrekning enn hittil. Dyrket jord tillates fortsatt brukt, men brukeren må overholde de bestemmelser som helsemyndighetene måtte fastsette om gjødsling m.m.
2. Hvis helsemyndighetene finner det påkrevd, kan kommunen foreta arbeider og anlegg ved den eksisterende bebyggelse for å hindre skadelig tilsig fra priveter, binger og eventuelle kloakkavløp mv. Fjøs, stall og priveter som helsemyndighetene finner har en beliggenhet som kan medføre fare for forurensning av drikkevannet, kan kommunen flytte.
3. Det er forbudt å bygge nærmere vatn enn 100 m og for elv og bekk nærmere enn 50 m. Det er forbudt å bygge bevertning- eller utsalgssteder uten samtykke fra helsemyndighetene. Hytter skal ikke nyttes til helårsboliger.
4. Det er forbudt å legge kloakk fra bebyggelse til vatn, elv eller bekk. Binger og priveter må anordnes slik at det ikke voldes fare for forurensinger ved tilsig til vatn, elv eller bekk. Anlegg av kloakker, binger og priveter skal på forhånd godkjennes av helsemyndighetene. Bærum kommune skal i tilfelle et anlegg ikke er utført i samsvar med de godkjente planer ha rett til å foreta nødvendige utbedringer på eierens bekostning.

Servituttene er omtalt i skjønnet (side 9-10) pkt. III:

Heggelivassdragets nedslagsfelt ovenfor dammen ved Søndre Heggelivann belegges med følgende servitutter:

1. Eiendommer i Heggelivatnas nedbørfelt skal ikke nyttes for alminnelig skogbruk og til beiting for dyr i større utstrekning enn hittil. Dyrket jord tillates fortsatt brukt, men brukeren må overholde de bestemmelser som helsemyndighetene måtte fastsette om gjødsling m.m.:
  - a. Gjødsling av setervoller og eventuelle dyrkingsfelter i nedslagsfeltet tillates med kunstgjødsel og med naturgjødsel når den er produsert innen feltet. Gjødsling med tilkjørt naturgjødsel er forbudt.
  - b. Gjødsling av skog kan skje med de i dag anvendte midler og metoder. Derimot må bruk av nye midler og metoder ikke benyttes før helsemyndighetenes samtykke er innhentet. Eventuelt tap ved at samtykke ikke blir gitt, holdes utenfor dette skjønn. Sprøyting fra fly mot insekter og uønsket vegetasjon kan foretas under forutsetning av at det ikke benyttes kjemikalier som en antar tidligere har medført fiskedød. Finner helsemyndighetene å måtte nekte sprøyting, blir eventuelt tap også ved dette å holde utenfor nærværende skjønn.
2. Hvis helsemyndighetene finner det nødvendig kan kommunen foreta arbeider og anlegg ved den eksisterende bebyggelse for å hindre skadelig tilsig fra priveter, binger og kloakkavløp mv.. Fjøs, stall og priveter som helsemyndighetene finner har en beliggenhet som kan medføre fare for forurensing av drikkevannet, kan kommunen flytte. Eventuelt tap ved slike tiltak holdes utenfor dette skjønn.
3. ....Det er forbudt å bygge nærmere magasinene (Heggelivannene, Skamrek og Skotta) enn 100 m målt fra høyeste regulerte vannstand og for andre vann, elv og bekk nærmere enn 50 m.(....) Det er forbudt å bygge bevertningssteder eller utsalgssteder uten samtykke fra helsemyndighetene. Finner helsemyndighetene å måtte nekte slikt samtykke, blir eventuelt tap å holde utenfor dette skjønn. Hytter skal ikke nyttes som helårsboliger, bortsett fra husvære som benyttes i forbindelse med skogsdriften, hvilke kan bebos hele året.
4. Det er forbudt å legge kloakk fra bebyggelse til vann, elv eller bekk. Binger og priveter skal på forhånd godkjennes av helsemyndighetene etter a-d nedenfor. Bærum kommune skal i tilfelle et anlegg ikke er utført i samsvar med de godkjente planer ha rett til å foreta nødvendige utbedringer på eierens bekostning
  - a. Ved fremtidige hyttebebyggelse, skogshusvær og lignende bygninger må spillvann fra nevnte bygninger dreneres i terrenget på et sted hvor grunnforholdene er gunstige.
  - b. Vannklosett tillates ikke.
  - c. Til toaletter må benyttes bøttesystem med kjemikaler som gravd ned på dertil egnede steder slik at vannet ikke forurennes.
  - d. Binger må være lett tilgjengelig for tømning, være vanntette og fundamenteres frostfritt. Skal landen (urin) benyttes til gjødsling, må det anbringes et overløp fra bingen og ned i en landekum. Skal landen ikke benyttes må det dreneres ut i grunnen.
5. Veier vil kunne anlegges innenfor nedbørslagsfeltet med mindre helsemyndighetene p.g.a. fare for forurensing av magasinene finner å måtte forby det. Eventuelt tap ved slikt forbud holdes utenfor dette skjønn.

På bakgrunn av servituttene og plikten til å ta drikkevannshensyn ved utarbeidelse av arealdelen i kommuneplan jf. drikkevannsforskriftens § 26 første og andre ledd, anmoder Bærum kommune om at følgende innarbeides i Ringerike KPA 2023- 2035:

Plankartet endres i tråd med karttegnning Vedlegg 1:

Vannene Skamrek, Skotta, Nordre Heggelivann og Søndre Heggelivann gis arealformål 6500 Drikkevann. Formålsavgrensningen følger høyeste regulert vannstand jf skjønnet.

Det opprettes nødvendig sikringssone H110 for drikkevann i nedbørsfeltet til Skotta, Skamrek, Nordre Heggelivann og Søndre Heggelivann.

Byggeforbudssoner legges inn jf skjønnets angivelse: Rundt de fire vannene med arealformål drikkevann trekkes byggeforbudslinjen 100 m i luftlinje fra øverste regulerte vannstand/ formålsavgrensning drikkevann. For andre vann, elv eller bekk legges inn 50m byggeforbudssone.

Bestemmelser for arealformål drikkevann og sikringssone H110 nedslagsfelt drikkevann innarbeides i tråd med forslag til bestemmelser angitt i Vedlegg 2.

Planbeskrivelsen bør gi utdypende kommentarer og regler som gjelder drikkevann. Bærum kommune har i vedlegg 3 utarbeidet tekst som bør med i planbeskrivelsen.

Tilsvarende endringer i plankart, bestemmelser og planbeskrivelse ble lagt inn i Bærum kommuneplans arealdel 2022-42 som ble vedtatt i 21.06.2023, [KST-sak 65/23](#) for sikring av drikkevannskildene som ligger innenfor Bærums kommunegrense. I Bærums KPA er ikke byggeforbudssone vist ettersom byggeforbudssonen hos oss sammenfaller med nedslagsfeltets avgrensning. Bærum kommune har også valgt i bestemmelse å spesifisere mer presist typer aktiviteter som ikke tillates fordi de kan bidra til forurensning.

Bærum kommune Vann og avløp er tilgjengelig for samtaler/diskusjoner rundt anmodningene om endring av forslaget til KPA dersom Ringerike kommune ønsker det. Bærum kommune kan på forespørsel også bidra med SOSI-filer for plankartutforming. På forespørsel kan scannede dokumenter fra skjønnene formidles. Disse filene er så tunge at de nok må overføres i flere separate forsendelser. Kontaktperson er avdelingsleder Hans Holtbakk Thoresen hos Vann og Avløp i Bærum kommune.

Med hilsen

Terje Hansen
tjenestesteleder

Olaug Eidet
seniorlandskapsarkitekt

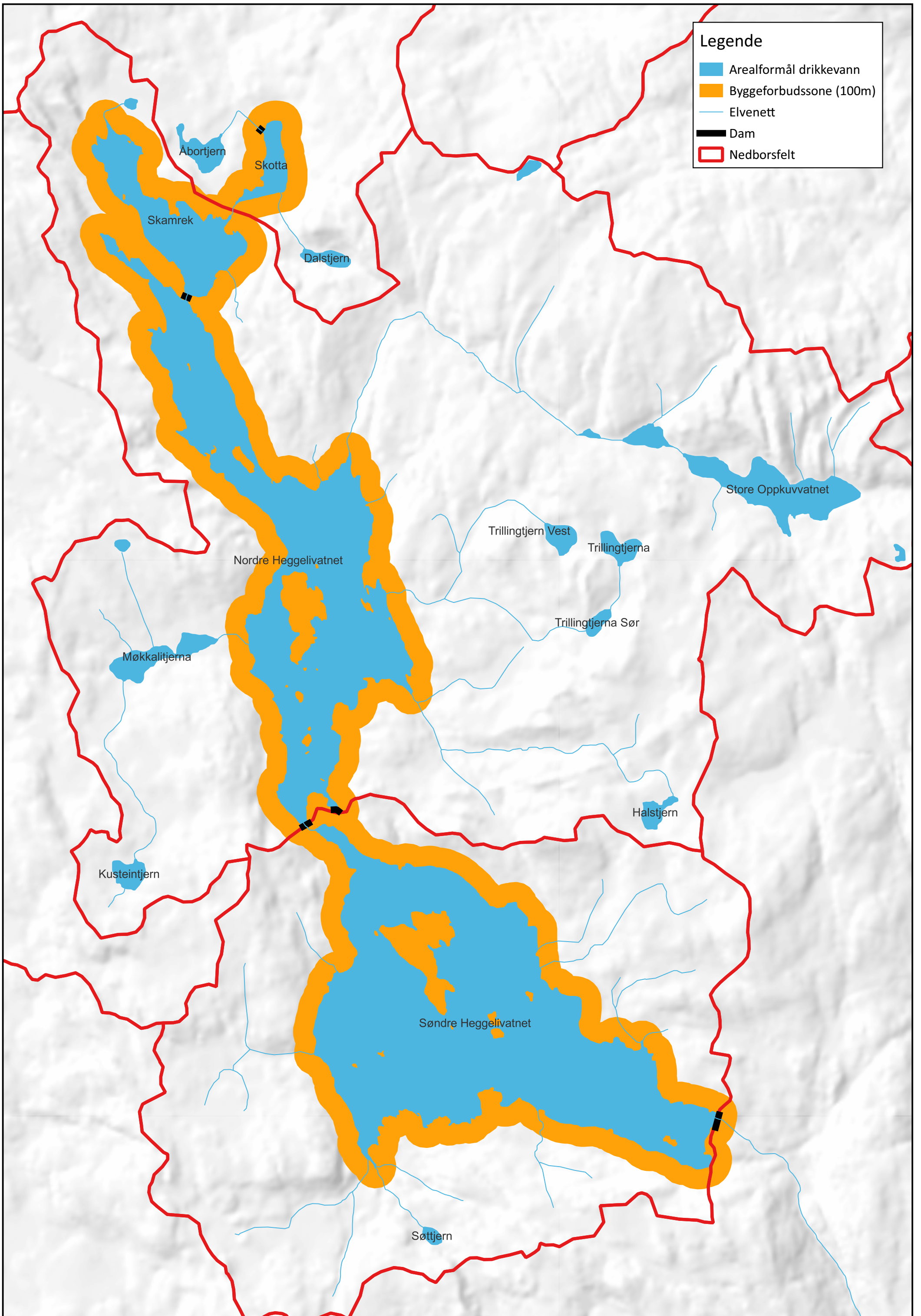
Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ikke signatur

Kopi til:
Mattilsynet

Vedlegg:

Ringerike KPA Vedlegg 1- Forslag til plankartendringer - drikkevann	6578503
Ringerike KPA Vedlegg 2 - Forslag til bestemmelser - drikkevann	6577765
Ringerike KPA Vedlegg 3 - Forslag til planbeskrivelse -drikkevann	6577766

Forslag til KPA-bestemmelser for å sikre drikkevannskilder

Pkt ... Sikringssone nedslagsfelt drikkevann H110 (pbl § 11-8 punkt a.)

... 1. Bestemmelsene gjelder for **Arealformål Drikkevann** (pbl. § 11-11 nr.1-7) og **sikringssone nedslagsfelt drikkevann H110** (pbl § 11-8 a)

... 2. Bestemmelsene omfatter Heggelivassdraget (Søndre Heggelivann, Nordre Heggelivann, Skamrek og Skotta) med tilhørende nedbørsfelt

...3. All ferdsel og tiltak (jf. pbl. § 1-6) som medfører fare for at drikkevannet blir forurenset er forbudt. Utfyllende beskrivelse av hva som omfattes av forbudet finnes i planbeskrivelsen. Forbud mot aktiviteter og ferdsel som kan forurense drikkevann følger også av annet regelverk.

... 4. Forbudet gjelder hele året, også når vannet er islagt.

... 5. Enkelte unntak kan gjelde fra forbudet hvis det er gitt særskilt tillatelse fra Bærum kommune, eller der ferdsel skjer på offentlig vei eller adkomstveier.

... 6. Tiltak etter pbl. § 1-6 første ledd kan ikke settes i verk nærmere vannene enn 100 meter i luftlinje fra drikkevannsformålets avgrensning og for elv og bekk ikke nærmere enn 50 meter.

Forslag til tekst om drikkevann i planbeskrivelsen til KPA

Drikkevann

Heggelivassdraget bestående av råvannskildene Skotta, Skamrek samt Nordre Heggelivann og Søndre Heggelivann, er del av drikkevannsforsyningen til Bærum kommune. Av den grunn er det begrensninger for bruk av vannene og områdene rundt dem.

I plankartet ligger det arealformål på hvert drikkevann med tilhørende strandsone, opp til maksimal regulert vannstand. Byggeforbud gjelder for sone 100m omkring arealformål drikkevann og 50m rundt øvrige vann og vassdrag i nedslagsfeltet for drikkevannskildene markert som sikringsone H110. Bestemmelsene knyttet til arealformål «Drikkevann» og tilhørende sikringsone skal redusere risiko for forurensning og regulere andre forhold som har betydning for råvannskvaliteten i vassdraget.

Kommunene har pålegg fra Mattilsynet om å sikre at råvannskvaliteten er høy. Det betyr at hensyn til drikkevannstilførsler og -vannkvalitet må overordnes andre interesser innenfor disse sonene. Urent drikkevann kan potensielt få store konsekvenser. Forurensning kan komme fra mennesker og dyrs ferdsel og «alminnelige» aktiviteter. All ferdsel og alle tiltak og virksomheter som medfører fare for vannforurensning er forbudt.

Noen av forholdene er fastsatt og pålagt ekspropriet i forbindelse med Bærum kommunes ekspropriasjon. Øvrige forhold er en konsekvens av drikkevannsforskriftens forbud mot å forurense drikkevann. Det er nødvendig med utstrakt informasjon knyttet til interessene for å øke bevisstheten om de forbud som foreligger.

Følgende forhold gjelder:

- Det er forbudt å utnytte eiendommene til annet enn alminnelig skogbruk og beiting for dyr i større utstrekning enn hittil. Dyrket jord tillates fortsatt brukt, men brukeren må overholde de bestemmelser som helsemyndighetene måtte fastsette om gjødsling og bruk av plantevernmidler i nedbørsfeltet. Ved utnyttelsen må forurensning av vann, elv og bekk ikke finne sted.
- Det er forbudt å bygge nærmere vann enn 100 m og for elv og bekk nærmere enn 50 m. Det er forbudt å bygge bevertning- eller utsalgssteder uten samtykke fra helsemyndighetene. Hytter skal ikke nyttes til helårsboliger.
- Utøvelse av allemannsrett, andre rettigheter og friluftsliv må skje på en måte som ikke utgjør fare for forurensning av drikkevannskilden.
- Bruk av båt, kajakk eller lignende er ikke tillatt i vassdraget for allmennheten
- For de som har båtrett i vassdraget gjelder følgende:
  - Retten må utøves slik at den ikke utgjøre fare for forurensning
  - Uten særskilt tillatelse er det forbudt å bruke motorfartøy på vann i vassdraget.
  - Forbudet gjelder alle typer motorer.
- Det er forbudt å arrangere sportsstevner eller andre arrangementer ute på vannene i vassdraget. I en sone på 100 meter fra vannkanten er arrangementer forbudt uten tillatelse fra kommunen.

Dyr

- Husdyr skal ikke bruke vannene som drikkevann
- Hund skal holdes i bånd nærmere vannkanten enn 50 meter. Avføring fra hund skal innenfor sonen på 50 meter samles opp og bringes ut av virkeområdet. De samme regler gjelder også for ferdsel på vannene i vassdraget når dette er islagt.
- Riding er forbudt i en sone på 50 meter fra vann og elv/bekk i vassdraget. Offentlig vei, adkomstveier samt godkjent/sikret beiteareal er unntatt fra forbudssonen. Når vannene er islagt, er det forbudt å ta hest med ut på isen.

Annet

- I nedbørsfeltet er det et forbud mot all installasjon og bruk av nedgravde oljetanker. Dette forbudet gjelder også for oljetanker som er mindre enn 3200 liter.
- I nedbørsfeltet er det forbudt å ta med levende organismer som ved å etablere levedyktige bestander kan innvirke negativt på vannkvaliteten i vassdraget.
- Sjøppel og annet avfall fra fritidsboliger, boliger skal bringes ut av hensynssonen
- Det er forbudt å føre avløp fra bebyggelse til vann, elv eller bekk. Gjødelselbinger må anordnes slik at det ikke voldes fare for forurensinger ved tilsig til vann, elv eller bekk. Anlegg av avløp og gjødelselbinger skal på forhånd godkjennes av helsemyndighetene.
- Fritidsboliger skal ha godkjent biologisk toalett, forbrenningstoalett eller annen løsning godkjent av Helsemyndighetene. Vannklosett er ikke tillatt.
- Avløp for gråvann skal organiseres slik at utgjør fare for forurensning ved tilsig til vann, elv eller bekk.
- Transport og lagring av oljeprodukter, andre kjemikalier og andre innskuddsfaktorer til jord- og skogbruk skal foregå på en slik måte at det ikke utgjør noen fare for forurensing av vann, elv og bekker i nedbørsfeltet. Forbudet omfatter også håndtering av maskiner eller andre kjøretøy ved vask, reparasjoner, oljeskift og lignende aktiviteter som medfører fare for forurensing. Drivstoff, oljeprodukter og andre kjemikalier som utgjør fare for forurensning av drikkevannskilden kan ikke lagres/hensettes nærmere enn 50 meter fra vassdraget eller bekk som leder inn i vassdraget
- Bruk av plantevernmidler i nedslagsfeltet må utføres på slik at det ikke medfører forurensning av drikkevannskilden. Bruk er forbudt innenfor minsteavstand på 50 meter jf. Forskrift om plantevernmidler §20 m.fl.
- Gjødsling av skog i nedbørsfeltet er forbudt nærmere enn 50 meter fra vann elv og bekk i vassdraget. For øvrig må gjødsling gjennomføres på en slik måte at drikkevannskilden ikke forurennes. Eier/bruker av områder hvor jord dyrkes må overholde de gjødningsbestemmelser og andre bestemmelser som fastsettes av helsemyndighetene i kommunen. Det er forbudt å bruke dyregjødsel tilkjørt fra steder utenfor hensynssonen.
- Avvirking av skog i nedbørsfeltet skal gjennomføres på en måte som ikke medfører forurensning eller på annen måte reduserer kvaliteten på råvannet i Heggelivassdraget (vann elv og bekker) Slik aktivitet skal koordineres med vannverkseier og skogeier plikter å gjennomføre nødvendige tiltak for å forebygge avrenning til vassdraget.
- Drift og vedlikehold av veier og broer nært vann, elv og bekk i vassdraget skal gjennomføres slik at det ikke medfører risiko for forurensning eller på annen måte reduserer vannkvaliteten i Heggelivassdraget. Slike arbeide skal varsles og koordineres med Vannverkseier. Vannverkseier er Bærum kommune v/ Vann og avløp.